LITHUANIAN DAILY UNITY

VIENYBĖ

Didest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840
Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsieniuose:	
Metams	$7.00
Pusei metų	$3.75
Trims mėnesiams	$2.00
Vienam mėn.	$0.90
Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje:	
Metams	$5.00
Pusei metų	$2.75
Trims mėnesiams	$1.65
Vienam mėn.	$0.75

Visais reikalais adresuokite:
Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

J. Kruze—Redaktorius
S. E. Vitaitis—Administratorius
A. S. Trečiokas—Prezidentas

HITLERIO AVANTIŪRA SKANDINAVIJOJE SENIAI SUGALVOTA

Jeigu teisybė, ką tūli korespondentai sako, tai Hitlerio avantiūra Skandinavijoje jau seniai sugalvota ir suplanuota. "New York Herald-Tribune" korespondentas rašo, būk jam pavykę patirti Hitlerio duotas instrukcijas vienam savo leitenantų Danzige 1934 metais. Ten Hitleris Hermannui Rauschnigui būk šitaip pareiškęs: "Mažųjų valstybių dienos ir vakaruose jau praėjo. Aš sudarysiu uniją iš Olandijos, Belgijos, Šiaurės Prancūzijos ir šiaurės uniją iš Danijos, Norvegijos ir Švedijos." Toliau Hitleris būk pridūręs, kad iš to gali susidaryti tokia padėtis, kad reikės įsivelti į didelį karą. Tokiu atveju jis paimtų defensyvinę rolę, o priešui paliktų puolimo ir agresijos iniciatyva. Priešui tą padarius, jis—tuojau užimtų Olandiją, Šveicariją ir Skandinaviją. Sustiprintų jose strateginius punktus ir pasiūlytų taiką, žinoma, vokiečių sąlygomis ir su tūlomis garantijoms.

Jeigu joms tas nepatiktų, — toliau tęsė Hitleris, — jos galėtų bandyti mane išvyti. Tuo atveju joms tektų nešti sunkiausia karo puolimų našta. Tokiam karui su skandinavais kilus, vokiečių pirmuoju uždaviniu būtų Skandinavijos užkariavimas, nes tų valstybių negalima palikti nei Anglijos, nei Rusijos įtakoje. Tai, pasak Hitlero, drąsus ir įdomus žygis, niekados dar nebandytas pasaulio istorijoje. "Po oro ir karo laivyno priedanga įsakysiu pradėti eilę atskirų ir netikėtų avantiūrų. Aš mėginsiu jų įvykdymą palengvinti skelbdamas, kad tai darau draugiškais sumetimais. Pasakysiu, kad nenoriu jų užkariauti, bet tik noriu neutrales valstybes apginti ir sudaryti jų sąjungą. Paaiškinsiu, kad atėjau jas apginti ir duosiu prielankiam gaivalui teisę apsispręsti."

Šitoks pareiškimas gali būti gryna fabrikacija, tačiau jis turi logikos. Hitleris labai agresingai išėjo prieš Angliją nuo pat Muncheno karčiamos revoliucijos, iš kurios prasidėjo jo nacinis judėjimas Vokietijoje. Hitlerio paskelbimas, kad jis panaikinsiąs Versalio sutartį, jau savaime buvo karo skelbimas alijantams, o ypač Anglijai. Labai logiška, kad išeidamas į karą su Anglija ir Prancūzija kancleris turėjo iš anksto pagalvoti, kokios jis imsis akcijos ir kaip karą ves. Dėl mažųjų valstybių okupavimo ir pareiškimo joms draugiškumo, tai ne nauja mintis. Visi užkariautojai, pradedant Romos Juliu Cezarium, dar 50 metų prieš Kristaus gimimą tą skelbė ir praktikavo. Mat, praktiški karo vadai ir politikai žino, kad skelbiant "valstybių išlaisvinimą" ir "protekciją" daug lengviau jas užkariauti. Naciai taip pat žino, kad užkariavimas perdaug svetimų žmonių ir valstybių ar tautų ir neduodant joms bent dalinos autonomijos, juos valdyti yra sunku ir pavojinga, o kas labiausia, ekonomiškai nenaudinga, ypač krizių metais. Tą visi mato iš Lenkijos, neieškodami pavyzdžių istorijoje.

Hitleris žino istoriją ir pažįsta žmonių psichologiją. Dėlto, galimas dalykas, kad jis šiandien siekia pasaulinės imperijos, Cezario žygių pakartojimo.

Tačiau reikia pridurti, kad tiek Romos cezarių, tiek Napoleono, tiek kitų karo vadų žygai ir tikslai galų gale baigėsi pražūtinga katastrofa. Žmones galima suvilioti tam tikrą laiką, tačiau ne visą laiką. Šiandien tautos gerai žino skirtumą tarp kito duoto "savarankiškumo" ir tarp visiškos nepriklausomybės, tai toks skirtumas, kaip tarp namų savininko ir nuomininko.

PLĖŠIKŲ ORGANIZACIJOS VILNIAUS KRAŠTE

Kriminalinės Policijos Vilniaus Apygardos Viršininko žiniomis, nusikaltimai Vilniuje pastebėtinai mažėja. Pranešimų apie nusikaltimus gauta pereito lapkričio mėn. 782, gruodžio mėn. 725, šiemet sausio mėn. 524, vasario — 588. Policija sulaikė pereitų gruodžio ir lapkričio mėn. 575 nusikaltėlius, o šių metų sausio ir vasario mėn. 440. Taigi, nuo lapkričio 1 d. iki kovo 1 d. buvo sulaikyta 1,015 asmenų, kurie beveik visi perduoti teismo organams nubausti. Didelė suimtųjų dalis pasirodė esą receivistai, padarę po keletą ar net po kelioliką nusikaltimų. Nors nusikaltimų, ypač stambesniųjų skaičius yra sumažėjęs, tačiau nusikalstamumas Vilniuje tebėra didelis. Manyti, kad Vilniuje nusikaltimai sumažės greit iki minimumo, netenka, nes čia esama dar daug tamsaus gaivalo.

Pačioj pradžioj svarbiausias kriminalinės policijos uždavinys buvo išaiškinti ir likviduoti organizuotas gaujas įsilaužikų ir plėšikų. Kaip jau žinomas, buvo suimtos ir perduotos karo teismui dvi stambios plėšikų gaujos ir dvi organizuotos įsilaužikų, pasivadinusios "Aukso Vėliava" ir "Brolių Sąjunga," kurių dalyviai buvo tik žydai. Šių sąjungų nariai plėšikai labai sumaniai plėšdavo krautuves ir greit suslėpdavo pagrobtas prekes. Jei kuris šių "organizacijų" dalyvis patenka į teisingumo rankas, tai likusieji laisvėje turi šelpti jį ir jo šeimą. Dalis šių vagių įsilaužikų jau sulaikyta ir perduota teismui, dalis pabėgo į užsienius, o dalis tebesislapsto.

Dar tipinga yra Vilniaus vagių bei įsilaužikų operacija, savotiškas "raketas," vadinama "na obščij geld," kas plėšikų žargonu (slangu) reiškia, kad vagių įsilaužikų tarpininkai pasiūlo apvogto buto ar krautuvės savininkui savo daiktus ir prekes iš vagių atsipirkti. Dabar, kriminalinei policijai budriai veikiant ir sekant, tokios machinacijos ir labiausiai patyrusiems Vilniaus vagims pasidarė rizikingos, tad šios rūšies "raketas" retai bepasitaiko.

Pažymėtina, kad Vilniaus vagys bei įsilaužikai kai kada vyksta į Kauną "gastroliuoti" ir yra čia padarę keletą stambių įsilaužimų. Kauniškiai vagišiai savo vilniškiams "k o l e g o m s" tasirevanšuoti vengia, viena kadangi vilniškiai daugiausiai yra žydai, o kauniškiai "krikščionys," kita, kad kauniškiai jau iš seniai pažįsta Lietuvos kriminalinę policiją ir labai bijosi priverčiamojo darbo stovyklos. Vilniuje be to dar labai buvo paplitusi kišenvagystė. Kišenvagių specialistų knibždėte knibždėdavo bankuose, pašto, geležinkelio stotyse ir kt. viešose įstaigose. Krim. policija jų nemaža suėmė, jų tarpe net "tarptautinių garsenybių." Dabar šie "menininkai" išsiuntinėti į priverčiamo darbo stovyklas ir Vilnius tiek nuo jų apsivalė, jog net per Šv. Kazimiero mugę bejvyko vos dvi kišenvagystės ir tai tik su menkais nuostoliais.

Vis tik kriminalinės pol. viršininkas mano, kad Vilniuje nusikaltimai iki minimumo ne taip greit tesumažės, nes čia labai daug dar esama tamsaus gaivalo.

-- Ir t. t.

Baimės akys

Juokis žmogau! "Naujoji Gadynė" isteriškai rėkia, kad esą tautininkai sudarė "bendrą frontą" su komunistais. Jeigu vienoje SLA kuopoje kuopos nariai susitarė vienaip ar kitaip balsuoti, tai jos manymu tautininkai jau Lietuvą pardavė. Absurdas. Pereitais SLA rinkimais socialistai, naujagadyniečiai ir komunistai SLA politikoje plačiu frontu ėjo išvien, tuomet buvo gerai, o dabar... savo šešėlio bijosi. Turbūt naujagadyniečiai jaučia, kad jų ir socialistų SLA sleito pamatai jau braška. Kada pajra nervai ir galvoje vaidenasi visokios baisenybės, patariama eiti pas gydytoją.

* * *

Demagogija

"Naujienos" taip pat yra ligonis, kurio vaidentuvėje rodosi, kad "Vienybė" parduoda Rusijai Lietuvą. Ji kiekviename "Vienybės" numeryje ieško sakinių, kuriuos iškraipo kaip jai patinka ir iš jų daro išvadą, kad tautininkai nenori Lietuvos nepriklausomybės, o tik autonomijos. Tai kitas absurdas, kuris iš tik rųjų nevertas kritikos. Ji nu rodo, kad tik socialistai Lietuvai išreikalavo nepriklausomybę, kad ateityje tik socialistai ją Lietuvai laiduos. Mes tačiau visuomet sakėme ir sakysime, kad Lietuvos likimas ir ateitis priklauso ne nuo partijų, bet nuo visos lietuvių tautos. Juo lietuviai bus daugiau atsparesni svetimoms dogmoms ir sistemoms, juo Lietuva bus laimingesnė. Lietuvos nepriklausomybė yra aukščiau partijų ir visokių sutarčių, ji yra aukščiau socializmo, komunizmo ir visų kitų izmų. Ar gi "Naujienų" politikieriai nusigyveno iki to laipsnio, kad nori laimėti SLA rinkimus tautininkus pravardžiuodami "Lietuvos pardavikais?"

* * *

Laimėjimai

Nebraskoje ir Illinois valstybėse jau pasibaigė partijų delegatų rinkimai į partijų konvencijas. Ir šiose dviejose valstybėse Rooseveltas ir Dewey išėjo laimėtojais. Tačiau palyginus pereitų rinkimų rezultatus su šių metų, atrodo, kad republikonai žymiai sustiprėjo. Vis daugiau atrodo, kad Rooseveltas ir Dewey bus oponentai prezidento rinkimuose.

● Kriminalinė policija Vilniuje sugavo stambų nusikaltėlį Leibą Abromovič, kuris Lenkijoj buvo vienas svarbiųjų nusikaltėlių ir vadinosi "Tūzas Nr. 6."

IŠ VAIZBIEČIŲ SUVAŽIAVIMO PHILADELPHIJOJE

Pritaikomi įstatai. —Skatins visus tapti nariais. —Vaizbiečių leidinys.

Karo žinios tiek visus prislėgė, kad sunku apie ką kitą ir begalvoti. Danijos ir Norvegijos staigus per naktį pakliuvimas po Vokietijos padu, visas kitas žinias nustelbė. Dabar jau pradedame atsigauti, ir vėl pasikalbėsim savais dienos reikalais.

Pereitą sekmadienį į broliškosios meilės miestą, Philadelphia, pirmąją Amerikos Jungtinių Valstybių sostinę, suvažiavę Amerikos lietuvių vaizbos butų ir kitų ekonominių lietuvių draugijų atstovai Lorraine viešbuty, per ištisą dieną tarėmės, kaip pagerinti Amerikos lietuvių ekonominius reikalus ir kaip paskatinti lietuvius remti savąją prekybą, savąją pramonę, kaip skatinti jaunimą į tą prekybą ir pramonę eiti ir kaip palaikyti ir paremti lietuvių senuosius biznierius bei pramonės įmones.

Kaip ir kiekvienoje mūsų draugijoje, kuopoje, klube, taip ir mūsų suvažiavimuose perdaug laiko suaikvojame formalybėms. Protokolų skaitymai, įvairūs raportai, nuomonių pareiškimai, sveikinimo kalbos, įvairios ceremonijos, pradedant registracija, baigiant įvairiais pasikalbėjimais, jau be tiesioginių būtinų darbų delegatus tiek nuvargina, jų energiją išsemia, kad dažnai suvažiavimus paskubinam baigti.—greičiau, negu reikėtų baigti.

Negaliu sakyti, kad šis mūs komersantų suvažiavimas būtų visai nepraktiškai sutvarkytas. Jis buvo našus. Bet atsižvelgiant laiko stokos ir atsižvelgiant reikalo svarbiems nutarimams, jis reikėjo daugiau suglausti ir koncentruotai nutarti, negu laikas mums leido.

Vyriausi suvažiavime nutarimai, tai įstatų pakeitimas, teisingiau — suprastinimas, tiek mokesčių, tiek susitvarkymo atžvilgiais. Kitas nutarimas, tai vajaus vaizbos butams, planas, kuriuo numatyta skatinti visus lietuvius biznierius būti vaizbos butų nariais. Priemonių tiems vyriausiems tikslams bus imamasi įvairių.

Ekonominio Centro įstatai, kuriais dabar veikiama, numato: centrą susižinoti su apskričių centreliais, o tie centreliai susižino su atskirais butais. Kadangi organizacija nėra tokia plati, ir prie mūsų sąlygų, jai nėra galimybės būti tokiai, tad nutarta, kaip praktika gyvenime parodė, atskiriems vaizbos butams būti tiesioginiam kontakte ir atsakomingiems centrui. Tas, numatoma, paskatins visus daugiau veikti, nes nebus pasitikima tarpininkaujančiomis įstaigomis už juos dirbti. Prie to, kiekvienas butas jausis daugiau atsakomybės, palaikydamas santykius tiesiog su ekonominiu centru. Prie to, nustatyta ekonominio centro iždui nuo kiekvieno nario mokėti tik po 25c. mokesčių per metus, vietoj dabar nevienaip mokančių. Įstatus parašyti, pritaikyti išrinkti: Dr. Matas Vinikas, Ks. Strumskis, J. Valaitis, visi iš New Yorko.

Vajaus reikalu nutarta įvairiomis priemonėmis lietuvius prekybininkus bei pramoninkus skatinti įsirašyti į vaizbos butus. Tam tikslui sumažinti mokesčiai, suteikiama daugiau patarimų bei savitarpinės pagalbos.

Vaizbiečių darbui išplėsti nutarta kitiems 1941 Gedimino metams, išleisti gražų, didelį leidinį, kurio spausdinti 36.000 kopijų, tiek kiek leidžiama visų Amerikos lietuvių laikraščių kopijų. Tam leidiniui išleisti apmokėti išlaidas numatyta skelbimais iš visos Amerikos biznių.

Leidiny numatyta, susitarus su laikraščiais, žinoma, kurie sutiks, duoti tų laikraščių priedais. Tokiu būdu būtų pasiekta visa Amerikos lietuvija ir supažindinta su Amerikos lietuvių vaizbos butų veikimu. Skaitytojai gaus gražų leidinį, laikraščiai gaus puikų priedą, ir už tai kreditą, nes bus leidžiama užspausdinti savo laikraščio vardą, kad tai yra to laikraščio priedas. Leidinys visus Amerikos lietuvius arčiau suriš ir duos galimybę vieni kitiems geriau susipažinti ir pasidalinti mintimis. Spaudos komisijai išrinkti Dirvos red. K. S. Karpius, Philadelphijos Žinių redaktorius Zigmas Jankauskas ir Liet. Radijo New Yorke vedėjas Jonas Valaitis.

Vaizbos Butai iki šiam laikui iš spaudos gaudavo didelę pagalbą. Už tai nutarė spaudai nuoširdžiai padėkoti.

Esant Europoje karui, santykiai tarp Lietuvos ir Amerikiš lietuvių pakirsti, dėl to importo-eksporto reikalai sunkiau vyksta.

Suvažiavimui pirmininkavo p. Pikelis iš Pittsburgho, sekretoriavo K. S. Karpius iš Clevelando, vicepirmininku buvo p. Petrulis iš Arlington, N. J., užrašus vedė izd. A. S. Trečiokas iš Newarko. Aktyvumo parodė Gen. Lietuvos Konsulas New Yorke pulk. Jonas Budrys, Lietuvos Importo-Eksporto b-vės atstovas New Yorke p. Grigonis, Pittsburgho atstovas p. Pivorūnas, Laivakorčių Agentų pirmininkas Brooklyno Dėdė Ambraziejus, Newarko Ambrazevičius, Brooklyno Vaizbiečių atstovas Strumskis, Baltimorės atstovas adv. Rastenis, Philadelphijos adv. Cheledinas, J. Grinius, Jankauskas ir eilė kitų.

Komisijose dirbo: adv. Rastenis, Ksaveras Strumskis, Dr. Matas Vinikas.

Jonas Valaitis.

AMERIKOS AFORIZMAI APIE PINIGUS

Kvailys gali pinigų pasidaryti, bet reikia išmintingo žmogaus juos išleisti. —Spurdžonas.

* * *

Pinigai krinta į kai kurių žmonių rankas kaip doleris krinta į paplavų dūdą. —Seneka.

* * *

Pinigai yra kaip ranka arba koja — arba vartok, arba nustok (jų). —Fordas.

* * *

Pinigai yra medus, mano sūneli,
O turtuolio juokai visada juokingi. —Tomas E. Braunas. (Angliškai eilėmis).

* * *

Kodėl pinigų pavidalas yra apskritas? Todėl, kad jis galėtų nuo bet kokio žmogaus pabėgti.

* * *

Pinigų vartojimas yra visas gerumas, kuris yra jų turėjime. —Benjaminas Franklinas.

* * *

Jokia pūslė nekyla labiau, kaip pinigų nuošimčiai. —H. W. Byčeris.

* * *

Dievas sukuria, o rūbai padailina, bet pinigai padaro tobulą žmogų. —Rejus.

* * *

Labai malonu tamstą matyti, žinoma, ir tikiuos, kad mūsų pažintis bus ilga, kaip džentelmenas tarė penkių svarų sterlingų pinigui. —Dikensas

LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SĄJUNGA

(35 METŲ SUKAKTUVĖMS)

Rašo VYT. ŠIRVYDAS

(Tesinys)

Nėra aišku, *kas* lietuvių delegacijos klausimą Tarptautiniam socialistų biūrui įnešė, ar Šliupas, ar Lietuvos socialdemokratai. Šliupas 1903 metais skelbė gautus iš Internacionalo laiškus, kurie sakė, kad lietuviai yra skaitomi rusų delegacijos dalimi, ir kad į kongresą bus tik toks lietuvis įleistas, kuriam pritars rusų delegacija.[7]). Bet Valeckis, kuris lietuvių atstovo klausimą gynė, turbūt, bus buvęs Lietuvos socialdemokratų pasiųstas žmogus, nors partija 1902 metais ir buvo nutarusi į kongresą atstovo nesiųsti. Kaip ten nebuvo, klausimas buvo iškeltas ir paliktas Internacionalo kongresui išspręsti. Tačiau, Lietuvos partija savo atstovo ten nepasiuntė. Sako, būta "tekniškų priežasčių," ir tikėtasi "sunkios kovos".[8])

Tačiau, aišku, kad visą šį klausimą iš negyvo taško išjudinęs Šliupas, nes kai kurie Lietuvos veikėjai jam čia prikišo "išsišokimą" prieš Lietuvos socialdemokratų partiją ir nesupratimą "atstovo siuntimo sąlygų".[9]) Amerikiečiuose ilgiau buvo užsispyrimas atstovą siųsti, negu Lietuvoje. Laisvamanių Susivienijimas birželio 5 Philadelphijoje Šliupą išrinko atstovu. Išrinkimą patvirtino Philadelphijos socialistų kuopa. Bet pats Šliupas atsisakė važiuoti. Sako, niekur nesutikęs reikiamos paramos, o visur tik visi kliūtis statę, ir Amerikoje, ir Lietuvoje. Bet jis tikįs, kad "laikui bėgant, lietuvių visuomenė geriau susipras, ir ateityje prisirengs dalyvauti platesnio politinio lauko darbuose".[10]) Tokio platesnio politinio žygio Amerikos lietuviai nedarė iki karo, kada pasiuntė savo atstovus Europon: Naruševičių, Šliupą, Mastauską, Česnulį ir Balutį. Tiesa, dalį tokio tarptautinio darbo dirbo Gabrio Informacijų Biūras Šveicarijoje ir Paryžiuje. Lietuviai socialistai, regis, niekur Internacionalo kongresuose nėra nei po to dalyvavę, ar siekę dalyvauti.

Ginčai apie atstovo pasiuntimą į Tarptautinį Socialistų kongresą, tačiau, aiškiai Amerikos sąmoningiems socialistams parodė vieną dalyką — jie neturi centralinės socialistinės organizacijos, kuri lietuvių socialistų vardu kalbėtų. O lietuvių socialistų Amerikoje jau būta, nes, pavyzdžiui, J. O. Širvydas, po savo pirmo atsilankymo, Amerikon atvykus, į Philadelphijos socialistų kuopos susirinkimą (rugs. 28, 1902), Vienybėje rašė: "Narių neperdaug buvo, bet susirinkusieji, matyti, įgargažėję socialistai." Organizacijos reikalą primygtinai nurodinėjo Lietuvos veikėjai. Tą patį sakė ir žmogus, kuris vėliau tą organizaciją sukūrė. Šliupo atsisakymą važiuoti paskelbus, Vienybės redakcija, kurią tada J. O. Širvydas jau buvo apėmęs, Peržvalgoje, sakė: "Keletas mums rašo, reikią kurti komitetas, kuris parūpintų delegatus kitiems kongresams. Mes patartumėm, ne komiteta rinkti, bet *organizuoti* socialistų, ar socialdemokratų, partiją, kurios centralinis komitetas aukas paimtų ir delegatą parūpintų.[11])

Tokiu būdu, nepasisekimas, kaip Šliupas sakė, "į platesnės politikos lauką" išeiti, kai kurių Lietuvos mylėtojų energiją pasuko kurti Amerikos lietuvių socialistinę organizaciją. Dirva jau šiek tiek buvo įrengta, taip patriotiniu, taip darbo klasės atžvilgiu, tik reikėjo pasiventusios ir kietos rankos darbą pradėti. Ta ranka, kaip įvykiai parodė, buvo Vienybės redaktorius, vos du metai iš Lietuvos nuo caro valdžios persekiojimo atvykęs, knygnešis Juozas O. Širvydas — "įdomus savamokslis," kaip jį Tumas-Vaižgantas savo raštuose pavadino.

7. VL. nr. 39. 1903.
8. Darbininkų Balsas. nr. 6. 1904. VL. nr. 52. 1904.
9. VL. nr. 14. 1904. Kurėjo straipsnis.
10. VL. 31. 1904. p. 374.
11. VL. 36. 1904. p. 425.

(Bus daugiau)

ADV. JOKŪBAS GOLDBERGAS V. K. R. VYR. KOMITETO NARYS

Žydų visuomenei Vilniaus Kraštui Remti Vyr. Komiteto atstovauja advokatas žymus tos visuomenės veikėjas Jokūbas Goldbergas, gimęs 1898 m. Simno valsčiuje stambesnio ūkininko šeimoje.

1919 metais J. Goldbergas baigė II-ją Karo Mokyklos laidą ir nuo to laiko aktyviai dalyvauja Lietuvos gyvenime. Lietuvos kovų už nepriklausomybę laiku jis buvo eilėse tų, kurie kariavo su lenkais.

1925 m. baigė Vytauto Didžiojo Universitete teisių fakultetą. Kauno mieste darbais adv. J. Goldbergas gyvai domisi ir nuo 1934 metų yra miesto tarybos narių. Priklauso Šaulių Sąjungai ir, kaipo atsargos karininkas, yra Ginkluotoms Kraštui Remti Jėgoms Sąjungos centro valdybos narys.

Kai Kauno visuomenė ruošė Kipro Petrausko jubiliejų, p. Goldbergas, būdamas jubil. komiteto narių, pasidarbavo žydų visuomenėje.

Žydų karių, dalyvavusių Lietuvos nepriklausomybės atvadavime, sąjungoje p. Goldbergas yra centro valdybos pirmininku. Be to, jis aktyviai dalyvauja įvairiose žydų visuomenės organizacijose ir bendradarbiauja žydų spaudoje.

Už savo nuopelnus Lietuvai buvo Lietuvos Respublikos Prezidento aktu apdovanotas Gedimino IV laipsnio ordinu.

PLIENO IR VARIO LIEJINIAI

Anglijoje buvo mėginta palyginti plieno ir vario liejinių ypatybes su plienu be vario. Daryta bandymai liejimo ir mechaniškais atžvilgiais. Buvo padarytas bandymui pavyzdys, kuriame vario tebuvo tik 1%. Paaiškėjo, kad plieno su variu ir plieno be vario liejinio ypatybės tos pačios, nes grūdinimas ir atleidimas turėjo panašias pasekmes. Tačiau mechaniškos savybės pačios geriausios pasirodė chromonikelinio plieno su variu.

PRIE KOKIOS ŠVIESOS GERIAUSIAI DIRBTI

Elektros lemputės dažnai apgaubiamos įvairiausiais taip vadinamais gaubtuvais (abažūrais). Vieni iš tų gaubtuvų yra stikliniai, kiti tiesiog padaromi iš spalvotų popierių, kurie medikų tvirtinimais, labai kenkia akims, ypač, jei dar žiba mažos lemputės.

Daktaras W. Russer, darydamas tamsiam kambary bandymus, priėjo išvados, kad sveikiausieji akims yra geltonos spalvos gaubtuvai. Toliau eina žalia, raudona ir mėlyna šviesa. Prie geltonosios spalvos regėjimo stiprumas didžiausias, prie mėlynos—silpniausias.

APVERKTINA VILNIAUS KRAŠTO MOKYKLŲ BŪKLĖ

Vilniaus Kraštui Remti Vyr. Komiteto posėdyje š. m. kovo 7 dieną tarp kitų dalykų buvo svarstomas Vilniaus srities pradžios mokyklų klausimas.

Apie Vilniaus srities mokyklas spaudoje dažnai rašoma. Švietimo Ministerija ir įvairios organizacijos daro dideles pastangas, stato naujas modernias mokyklas ir padeda neturtingų tėvų vaikams, tačiau vis dar yra tokių vietų, kur minėtų pastangų neužtenka ir skurdas ten yra tiesiog nepakeliamas.

Nėra abejojimo, kad čia daug reiškia ir įvairių vietų pačių gyventojų vargingos sąlygos, daug vargo čia palikta buvusiųjų šeimininkų lenkų, kuriems lietuviškos srities švietimas ir tos srities mokyklų būklė mažiausiai terūpėjo.

Šiame posėdyje moksleivių sekcijos pirmininkas Švietimo Ministerijos referentas p. Vytautas Tumėnas pranešė apie sekcijos darbą ir apie jos siūlomas taisykles, kuriomis numatoma tvarkyti Vilniaus K. R. Komiteto teikiamas moksleiviams pašalpas ir stipendijas. Čia reikia pastebėti, kad Komitetas moksleivių stipendininkų klausimą nori sutvarkyti taip, kad šelpiamas nesijaustų tarsi išmaldas gaunąs, *bet kad jie jaustų pareigą šiandien teikiamą jam piniginę pašalpą ilgainiui grąžinti, kai bus mokslus baigęs, kad tuo būdu susidarytų tam tikras fondas, kurs ateityje galėtų šelpti ir kitus moksleivius, reikalingus pašalpos.*

Tarp kitų dalykų Šv. Ministerijos referentas (V. K. R. Komiteto moksleivių sekcijos pirmininkas) papasakojo, kad daugelyje Vilniaus srities vietų pradžios mokyklų padėtis esanti tiesiog apverktina. Vaikai neturi drabužių, neturi mokslo priemonių, neturi maisto. Kaipo įrodymą, kad taip tikrai yra, p. Tumėnas pateikė susirinkimui vienos pradžios mokyklos vedėjo laišką pradžios mokyklų inspektoriui. Prie to laiško mes neturėtume ką bepasakyti, jis pats už save kalba. Tos mokyklos vedėjas šiaip rašo:

"Vilniaus Apskrities Prad. Mokyklų Inspektoriui.

"Pranešu p. Inspektoriui, kad M. pradžios mokyklos mokiniai beveik 100% yra neturtingi ir negali nusipirkti lietuviškos knygos. Beveik visi mokiniai turėjo utėlių, daugelis turėjo galvoje šašų ir niežų. *Trečdalis mokinių (kaip patikrinau vieną dieną) buvo be marškinių. Ateina į mokyklą tik autais arba šiaudais kojas aprišę, apsivilkę suplyšusia didele miline, ištisai vietomis matyti nuogas kūnas. Rašymo priemonių ir jokių sąsiuvinių neturi.*

"Apsilankiau neturtingų vaikų namuose ir radau vaikus miegant duonos kepamame krosnyje — esą šilčiau ir mažiau tereikią užsikloti. *uopsa je lovoje arba stačiai šiaudų kratinyje miega visi kruvoje: tėvai, vaikai, vyrai, moterys ir net užklydęs svetys — esą kas gali turėti atskirų paklojimų?...*

Žemės jie turi 0,5-4 ha, o šeimos siekia net ligi 12 asmenų. Vienoje vietoje radau 3 metų amžiaus mergytę, kuri anksčiau ir matė ir girdėjo, o dabar jau tikrai negirdi ir nemato. Čia pat mokyklinio amžiaus vaikas man pasakojo, kad jis labai norįs mirti... Pasirodo, kad jo tėvas beprotis, o motina, išeidama dirbti, vaikams palieka tiktai virtų bulvių. Taigi nuo bado 3 metų amžiaus mergytė tapo akla ir kurčia ir tas vaikutis taip pat dėl bado nori mirti...

"Tokiai būklei esant aš neturiu priemonių pašalinti mokykloje utėles ir šašus. Negaliu reikalauti, kad nusipirktų knygas ir rašomąją medžiagą.

"Labai charakteringa, kad vaikai nepaprastai nori mokytis lietuviškai, patys viską klausia ir greitai išmoksta. Išdalinau, nupirkęs, kelius egz. knygos "Mano Knygelė." vaikai dėl lietuviškų knygų varžosi, o negavę verkia. Lenkiškų pamokų vaikai nemėgsta ir nenori.

"Mokinių dabar nedaug, nes per sniegą ir suaugusiam sunku išeiti. Mokyklą lanko tik tie, kurie gyvena arčiau. Mano manymu, dabar normaliai pamokius lietuviškai, pavasarį mokyklos darbas galėtų eiti visai normaliai. Tačiau skurdžiai būklei esant, reikia duoti vaikams visas knygas ir drabužių. Dabar mokomės be knygų, be sąsiuvinių, bet ilgiau taip kęsti neįmanoma. Pone Inspektoriau, gal kas galėtų M. mokyklos vaikams padėti....

Pasirašė:

M. Pr. Mok. Mokytojas."

Laiškas buvo perskaitytas komiteto susirinkime. Su jo turiniu supažindinta ir Lietuvos spauda. Aišku, kad Komiteto nariai labai gyvai susijaudino tos mokyklos vaikučių būkle, ir čia pat nutarta aprūpinti juos drabužiais ir mokslo priemonėmis bei lietuviškomis knygomis.

Šis laiškas yra tik vienas iš daugelio panašių laiškų. Suminėjau jį čia tik dėl to, kad amerikiečiai galėtų įsivaizduoti, kokius darbus tenka Komitetui dirbti, kuriais reikalais jam tenka skubėti mūsų žmonėms su pagalba. Žinoma, Lietuvai perėmus valdyti Vilniaus sritį, reikalai turės gerėti, ypač pravedus žemės reformą, bet niekas negali tikėtis, kad tai bus labai greitai. Žmonių būklei pagerinti, platesnėms reformoms pravesti reikia ilgesnio laiko, reikia daug darbo ir reikia didelių lėšų.

K. Vairas.

IŠ FILMŲ PASKIRTA AUKA VILNIEČIAMS

GRAND RAPIDS, Mich. — Balandžio 7 d. SLA 42 kuopa surengė broliams Motuzams judamų paveikslų rodymą. Parodė Lietuvos kariuomenės įžengimą į Vilnių, gyventojų pasitikimą Lietuvos kariuomenės, Lietuvos progresą, Pasaulinę Parodą New Yorke ir kitus įdomius dalykus. Buvo jaudinanti vaizdai, publika entuziastiškai ir dažnai plojo. Publika matė tuos vaizdus, kurių troško apie devynioliką metų, tai yra sugrįžimo Vilniaus krašto prie Lietuvos. Atsilankė daug žmonių. Buvo ir iš apylinkės, iš Muskegan, Mich. ir iš kitur. Publika buvo užganėdinta.

Paveikslų rodymas visapusiai pavyko. Kiekviena lietuvių kolonija turėtų pasikviesti Motuzus, ir kur tik jie atsilanko, turėtų nelikti nė vieno lietuvio nemačiusio jų filmų.

Nuo šios pramogos, kuopa paskyrė $10, taipgi Motuzai paskyrė $10 Vilniaus krašto šelpimui. Pinigai pasiųsti Lietuvos konsului į Chicago, Ill. Motuzams už rodymą filmų ir publikai už atsilankymą kuopa taria nuoširdžią padėką.

P. Greičaitis.

● Jei žiogo patelei gamtos aplinkybės leistų taip veistis, kad visi jos kiaušinėliai būtų pavaisinti ir iš jų išsiristų nauji žiogai, tai dešimtoje kartoje būtų taip daug žiogų, kad jų maistui reiktų tiek pat produktų, kiek reikia 500,000,000 žmonių išmaitinimui.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

SCRANTON, Pa. — Lietuvių P. Klubas, kuris Scrantone yra sulošęs žymią rolę, įvedė gražų paprotį, — laikyti prakalbas po mėnesinių susirinkimų svarbesniais dienos klausimais.

Skaitlingame susirinkime, laikytame kovo 29 d., kalbėtojais buvo V. A. Kerševičius. Kalbėjo apie Vilnių ir Vilniaus krašto gyventojus. Visi labai atydžiai klausėsi, ypatingai jaunimas reiškė pasitenkinimą, nes daugeliui nebuvo žinoma, kas yra daroma Lietuvos valdžios Vilniaus krašte.

* * *

Kovo 30 d. lijo lietus per dieną ir naktį. Pasekmės — Lackawanna upė, (kuri plaukia per miestą), išsiliejo trijose vietose. Providence dalyje miesto policijos virš. Leitenantas Antanas Batsevičius (lietuvis)per naktį su savo pagelbininkais vežė luotais (apie 50 šeimynų), kurios turėjo apleisti namus (daug lietuvių čia apgyventa miesto dalis). Vieni nakvojo pas gimines, kiti policijos nuovadoje (station).

Rašant šią korespondenciją (kitą dieną) vanduo jau atslūgo; žmonės sugrįžo į namus, bet nuostolių daug pridaryta.

Žinius.

ĮVAIRIOS ŽINUTĖS

BINGHAMTON, N. Y. — Kovo 27 dieną, š. m. mirė Kazys Aleksandravičius. Palaidotas Vestal Avenue Lygybės kapinėse. Velionis kilęs iš Lietuvos Pušaloto miestelio, Panevėžio apskričio.

* * *

Kovo 31 dieną Lietuvių salėje kalbėjo profesorius Pakštas. Jam prakalbas buvo surengę Šv. Juozapo parapija. Laike prakalbų buvo renkamos aukos Vilniaus krašto pavargėliams. Surinkta aukų $17,20 žmonių buvo mažai atsilankę. Atrodo, kad rengėjai permažai garsino.

Koresp.

"MIKIS" PADARĖ POLICIJOS REKORDĄ

NAUGATUCK, Conn. — Balandžio 6 d. areštuoti lietuviai: Vincas Pranaitis ir Juozas Valadka kaltinami už muštynes tarpe burdingierio ir burdingbosio. Kad jų peštynės buvo gana rimtos, liudija didoka žaizda virš Pranaičio akies ir kita ant veido. Tos peštynės nepirmos, ir veikiausiai bus ne paskutinės. Nes Pranaitis turi 14 policijos areštų rekordą, o Valadka turi net 36 areštų rekordus.

Šie žmonės niekuo kitu gyvenime nepasižymi, tačiau mėgsta "Keleivio" Mikį su tėvu skaityti.

VIENYBĖS **reporteris.**

SPORTIŠKAS LIETUVIUKAS

UNION CITY, Conn. — Balandžio 6 d. 8 metų mergaitė Dolores Fiore, žaizdama išoko pro pastatytą automobilį ir atsimušė į pravažiuojančio automobilio šoną, kuriuo važiavo lietuviukas Alex Baukus. Mergaitė lengvai susižeidė, bet jausdama kalta, leidosi bėgti. Tačiau p. Baukus, kaip sportas, pasivijo, pagavo bėgančią mergaitę ir nuvežė į ligoninę, persitikrinti, kad nebūtų rimtai susižeidusi. Ligoninės daktaras rado, kad nieko rimto.

VIENYBĖS **Reporteris.**

SLA 64 KUOPOS BALSAVIMO DAVINIAI IR KITI TARIMAI

BALTIMORE, Md. — Balandžio 5 d. SLA 64-ta kuopa laikė savo specialų susirinkimą Lietuvių salėje, 851 Hollins St., kuriame buvo balsuota SLA Pildomąjai Tarybai, išrinkta delegatai į seimą ir padaryta keletą gerų seimui įnešimų.

* * *

Įnešimai SLA Seimui

1) Panaikinti tuos extra penktukus, kurie buvo neteisėtai uždėti nariams.

2) Nepirkti jokių kompanijų šėrų nei bonų, SLA turtą vezdinti tik į valdžios bonus, kurie ir su mažu nuošimčiu, bet yra saugūs.

3) Nustatyti SLA Pild. Tarybai, dviejų terminų laiką, taip kad asmuo išbuvęs SLA P. T. du terminu, tai yra, 4 metus, negalėtų kandidatuoti trečiam terminui iš eilės. O kad visus SLA P. T. rinkimas vienu kartu praktiška, tai rinkimus laikyti kas du metai, taip kad SLA P. T. mainantis, pusė Pild. Tarybos vis liktų senieji.

* * *

Balsavimo daviniai

Pirmininko pareigoms: Bagočius — 10, Laukaitis — 40, Miliauskas — 6.

Vice pirmininko pareigoms: Mažiukna — 15, Kerševičius — 38.

Sekr. pareigoms: Dr. Vinikas — 45, Dr. Pilka — 5, Michelson —4.

Ižd. pareigoms: Gugis — 8, Bačiūnas — 40, Žebris — 5.

Iždo globėjų pareigoms: S. Mockus — 42, Mikužiūtė — 11, Dargis — 5, Brazauskas — 38, Januškevičius — 6, Urbonas — 2.

Daktaro kvotėjo pareigoms: Dr. Staneslaw — 9, Dr. Biežis 33, Dr. Graičiūnas — 10.

Į seimą delegatai išrinkta: adv. V. F. Laukaitis ir adv. N. Rastenis.

P. P. Jaras.

IŠ VIETINIŲ ORGANIZACIJŲ KURIMOSI IR GYVENIMO

CLEVELAND, Ohio.—Clevelando lietuvių kolonija yra didelė, bet niekur nėra tiek atskirų grupių, kaip Clevelande. Gal ir yra kur nors tokių panašumų, bet visgi Clevelandas lietuvių kolonijų tarpe užima pirmą vietą. Pirmiaus čia lietuviai labai gražiai sugyveno. Bet nuo 1919 m. Clevelando lietuvių kolonija pradėjo virsti lyg į kokį pasakišką užkeiktą dvarą. Net tarpe pačių katalikų atsirado kelios grupės, kurie iš esmės yra visi katalikai, bet santaikos ir tarpe jų nėra.

Šiais metais Lietuvos Nepriklausomybės Dienos paminėjimas atsibuvo net trijose vietose. Žiūrint į tokį pasiskirstymą labai nuostabu darosi. Čia buvo susorganizuota Našlaičių Gelbėjimo Draugija, kuri gana ilgus metus gyvavo ir daug gražaus darbo nuveikė. Bet kuomet valdžia pradėjo šelpti bedarbius ir šiaip neturtingus, tuomet pasirodė, kad ši organizacija jau bus nereikalinga. Iždo dar turėjo puspenkto šimto dolerių. Visų lietuvių buvo mintis, kad likvidavus šią draugiją pinigai būtų paskirti Clevelando Lietuvių Kultūros Darželiui ir dar kiek parinkus aukų pastatyti paminklas poetui kunigui Maironiui, CLK Darželyje.

Bet užgirdę apie tą kelios moterėlės davatkos sušaukė savo slaptą posėdį ir nutarė tuos pinigus atiduoti Šv. Jurgio parapijai, ir atidavė.

Pinigai buvo suaukoti visų Clevelando lietuvių ir jie turėjo būti sunaudoti tikslui, kuris rišasi su visų lietuvių reikalais. Pasakyti ką prieš šį davatkų pasielgimą nieko nebuvo galima, nes kuris išsitarė žodį, tapo apšauktas bedieviu, bažnyčių grioviku. Dabar kuomet CLK Darželyje yra biūstai Dr. Jono Basanavičiaus ir Dr. Vinco Kudirkos ir vieta paskirta biūstui kunigo Maironio, bet pinigų nėra ir kaip matosi, tai turės sukrusti bedieviai šiaudiniai ir moliniai katalikai ir varyti darbą pirmyn.

Apie grupes Clevelando lietuvių katalikų būtų ilga istorija. Bet aš čia paminėsiu patį reikalą. Kuomet 1919 metų pradžioje iš Šv. Jurgio parapijos tapo atleistas kun. J. H. ir jo vietą užėmė naujas klebonas, pamatė, kad parapijonys būdami vienybėje ir sutikime gali ir jam kada nors kokį šposą iškirsti, na, žinoma prasidėjo lėtas grupiavimas. Po kiek laiko jau radosi tarpe gerų ir blogų net ir pusiau subedievėjusių. Na, ir nelaimė, 1927 metais prasidėjo parapijonų "streikas" prieš naują kleboną, kuris tęsėsi net iki 1933 metų. Parapijonys susiskaldę į atskiras unijas "streiką" pralaimėjo. Bet tarpe žmonių per ilgą laiką įsigyveno paprotys vienas kitą neapkęsti, kuris vargiai kada galės išnykti, nors jie vieni kitiems privatiškai nieko blogo nepadarė. Nuo 1919 metų pradėjo likviduotis ir pašalpinės draugijos, kurios buvo gana skaitlingos nariais ir turtu.

Buvo du muzikališki benai. Clevelando Lietuvių Tautiškas Benas, kuris turėjo 60 muzikantų gerai prasilavinusių muzikoje. Bet jį toks šiurpus likimas pagavo, kad jo ir dabar dar gal muzikališki instrumentai riogso Šv. Jurgio parapijos pastatuose.

Buvo katalikiškų Draugijų Sąryšis, kuris daug pasidarbavo Lietuvos šelpimo reikalais. Savo gyvavimo laiku buvo nusiuntę arti 10 tūkstančių dolerių. Bet ir Sąryšis buvo iškustas vyskupui kaipo grupė bedievių, bet jį išgelbėjo jo įstatai nuo to "interdikto" jis pats likvidavosi.

Dabar dar gyvuoja pašalpinė Dr. Vinco Kudirkos draugija. Narių turi arti poros šimtų ir pinigais septynis tūkstančius dolerių.

Laimės Zeceris.

TEBEŠELPIA LENKŲ TREMTINIUS

VILNIUS. — Jau buvo rašyta, kad Vilniuje yra daug lenkų, kurie čia atvykę iš įvairių buv. Lenkijos vietų ir neturi teisės gauti Lietuvos pilietybės. Jie visi yra suregistruoti ir šelpiami. Šiuo metu Lietuvos Raudonasis Kryžius tiems ateiviams duoda pietus; išduodama kasdien po 4 - 5,000 pietų. Ateiviai kol kas gyvena butuose, bet kaikurie nebeturi kuo už juos mokėti. Numatoma, tokiems ateiviams bus įrengti bendrabučiai, kur jie galės gyventi nemokamai. Ateivių vaikams duodama pieno, sviesto ir riebalų ir kt. maisto produktų, o daliai ateivių duodami sausi produktai. Pavasarį visiems ateiviams bus rūpinamasi rasti darbo, pagal specialybės, o ne specialistai bus imami miško darbams, kelių tiesimui. Čia jie gaus maistą, o įstaigos, kurioms jie dirbs, apmokės už darbą. Dirbti reikės visiems be jokio profesinio skirtumo. Kaip tenka patirti, ir tarptautinės šelpimo įstaigos patarusios lenkams eiti dirbti, kad atbėgėliai ir ateiviai nors iš dalies atsilygintų tiems kraštams, kurie juos priimdami, globodami ir šelpdami, turi daug vargo, rūpesčių ir — svarbiausia — išlaidų.

KASDIENINĖS SVEIKATOS TAISYKLĖS

Užlaikymas paprastų generalių švaros taisyklių, daug prisideda prie apsisaugojimo nuo ligų. Nors mes geriau žinome, bet daugelį sykių neužlaikome paprasčiausių sveikatos taisyklių — ypatingai spiaudymo, kosėjimo ir maudymosi.

Spiaudymas yra baisiai negražus pripratimas, net yra pavojingas pripratimas, nes grąsina ligomis. Ypatingai jauni vaikai bežaisdami gatvėse labai lengvai gali save užsikrėsti ligomis. Nuo 7 iki 10 nuošimčių seilių išegzaminuotų viename mieste turėjo džiovos perų.

Vaikai, taipgi, gali užsikrėsti influenza, plaučių uždegimu, šalčiu ir tymais bežaisdami gatvėse, jie savo daiktus visur metinėja, rankomis čiupinėja ir tas pačias rankas deda į burnas. Vienas gydytojas sako, kad laike kūdikystės (nuo 4 iki 7 metų) beveik pusė džiovos užsikrėtimų apsireiškia. Tai yra laikas kuomet vaikai bėginėja lauke ir greičiausia čiupinėja seilių apdengtus daiktus.

Kiekvienas žmogus privalo maudytis. Kaikuriose Europos šalyse yra labai sunku pasimaudyti. Tenai nėra gerų vandens sistemų įvestų, arba kad nors vandens būtų, spaudimas toks menkas, kad negalima įvesti aukščiau pirmo aukšto. Kai kurie Europos miestai taupo vandenį taip, kad jis yra vartojamas per paskirtą laiką kasdien.

Apart angliškai kalbančių šalių, nei viena kita šalis kreipia tiek atydos į maudymasi, kiek Jungt. Valstybės. Vienoje ar dviejose šalyse maudymasis viso kūno tikėta nesveikata. Nėra ko stebėtis, kuomet atsimename, kad prieš 75 metus šioje šalyje daugumas valstybių nepritarė maudynėms. Maudynės buvo taksuojamos. Vienas Naujos Anglijos miestas įvedė įstatymą draudžiant vartojimą maudynių (cebėrių) be gydytojo patarimo.

Maudymosi būdai yra skirtingi įvairiose šalyse. Lotynų Amerika vartoja taip vadinamus "shower baths." Anglai, patenkinti maudytis ceberiuose. Prancūzijoje ir Belgijoje tik beveik 5 nuošimtis namų turi maudynes. Japonijoj svetimi ceberiai vartojami viešbučiuose, bet japonietis geriau patenkintas viešomis maudymosi vietomis. Paprastas chinietis vartoja molinius ceberius, kuriuos vadina "soochow," kuomet Javoj ir Siame, šuliniai ceberiai vartojami.

Yra penkios sanitariškos taisyklės, ir kad nors mes jas labai gerai žinome, ne pro šalį čionais jas paminėti.

Švariai užlaikyk kūną, vartojant pakankamai gerą muilą ir vandenį.

Jeigu kiekvienas stengtųsi švariai užlaikyti kūną, tai daug mažiau ligų atsirastų. Švarumas yra ligų aršiausias priešas.

Labai tankiai prausk rankas, ypatingai prieš kiekvieną valgį.

Kad nors šita taisyklė yra viena iš svarbiausių, ne visi ją užlaiko. Per žmogaus burną lengviausia ligos įimtos į kūną ir žmgaus ranka greičiausiai su visu kuom susineša. Žmogaus ranka viską deda į burną, jeigu ranka ligų perais užkrėsta, tai ir valgomi daiktai užkrėsti. Šiuo, galima matyti kaip svarbu yra rankas švariai užlaikyti.

Nečiupinėk nešvarius daiktus, laikyk juos toli nuo burnos, nosies, akių ir ausų.

Nevartok nešvarius viešus gėrimo ir valgymo daiktus, rankšluoščius, skepetaites, šukas plaukams, gėrimui puodukus, pypkes, ir t.t.

Per pereitus kelis metus tiek daug kalbėta apie šituos viešai vartojamus daiktus, kad beveik visi supranta pavojų. Nelabai seniai čia Amerikoje paprasti gėrimo puodukai buvo visuose traukiniuose vartojami.

Saugokis nuo tų, kurie kosi ir čiaudo. Nejkvėpk kvapą. Arti nesiartink prie kitų, lengva per burną įkvėpti visokius užkrėtimus.

FLIS.

KVEPIANČIOS BAKTERIJOS

Gamtoje yra gana plačiai paplitusios kvepiančios arba eteringosios bakterijos. Jos užtinkamos dirvoje, vandenyje, šiene, piene ir pieno produktuose ir, tur būt, dar daugelyje vietų, kur mokslininkai kol kas dar nėra įsikrapštę.

Mokslininkas Stuzeris, pavyzdžiui, prieš keletą metų užtiko kvapniuosius mikrobus, vėžlio žarnose. Neseniai buvo atrasti kvapnieji mikrobai silkėse. Sykių su tuo kvapsniąsias medžiagas, kurias išskiria mikrobai, pasirodė galima panaudoti pieno pramonėje: pridedant prie margarino galima suteikti jam sviesto kvapą.

Be gėlių ar medaus kvapų, kai kurios kvapiosios bakterijos turi uogų ar vaisių kvapų: žemuogių, obuolių, kriaušių, dynių ir ananasų. Vienam mokslininkui pavyko gauti bakteriją su žemuogės kvapu iš pieno, sukrekinto veršio skilvio gabalėlio fermento.

Yra bakterijų, kurios teikia vynui, pienui, sūriams ir sviestui savitą jiems "taurųjį kvapą." Kai kurie mikrobai, plisdami dar neprinokusiose vynuogėse, iš anksto padeda vaidinamajam "tauriajam vynuogių puvimui" ir teikia paskum vynui malonų skonį.

Sėkmingai naudojamos yra dabar kvapniosios bakterijos ir pieno gamyboje. Danijoje, pavyzdžiui, sviestą, pagamintą iš pasterizuotos grietinėlės, būtinai "užkrečia" kvapniosiomis bakterijomis. Joms išsidaugino tas aukštos kokybės sviestas įgauna puikų skonį bei kvapą ir ilgiau išsilaiko. Subrestant sūriams kvepinančios bakterijos vaidina svarbų vaidmenį, suteikdami sūriams aštrų kvapą, sukeliant apetitą. Pasirodo, kad mikrobų yra ne tik blankių ir bespalvių mažų žudytojų — užkrečiamų ligų sukėlėjų, bet ir spalvotų, kvapių mikroskopinių būtybių, kurių daugelis teikia žmogui didelę naudą.

KAIP ATEITYJE ŠILDYSIME KAMBARIUS

Mūsų krosnis turi, be abejo, pakeisti elektros šildytuvai, kurie ypač šiaurinėje Amerikoje yra gana plačiai vartojami. Tačiau ir jų dabartinė forma, būdama ne visai tobula, turės užleisti vietą kitai. Šildymas tam tikromis elektros krosnimis turi iš dalies tų pačių netobulumų, kaip ir šiaip krosnys: jos šildo daugiausia vieną artimesnę kambario pusę. Dažnai viena pusė kaista, kita gi šala. Todėl galvojama apie grindų apšildymą: ateityje grindys aptiestos linoleumu turės būti iš apačios tam tikrais laidininkais elektra šildomos. Tokiu būdu nereikės šildyti viso oro, gi grindys, kaip ir krosnys, taupys šilumos srovę.